

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt — kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZEKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT

Ifj. Dobay János szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségben, az előfizetések, hirdetések, nyilttéri cikkek stb. a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT

Szabó Albert könyvnyomdájában.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár.

Ezenkívül minden egyszeri közlés után 30 kr. helyegdíj fizetendő.

Nagy és többször közlendő hirdetésményeket árkedvezményben részesít a kiadóhivatal.

A „Nyilttér”-ben közlendő cikkekért soronként 10 kr. fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Szekelyföld” című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenkint jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Szekelyföld” kiadó-hivatala.

Jókai levele a kassaiakhoz.

Jókai Mórnak a kassai szabadelvű-párt elnökeihez intézett nagyérdemű leveléből közöljük az alábbi részt, mely — úgy látszik — magában foglalja a kormánynak a teendőkkel illető programját:

Kedves barátim!

Mindenekelőtt fogadjátok legforróbb hálám kifejezését, s közöljétek azt valamennyi kassai elbarátunkkal, a választás fényes sikeréért, mely minden reményeinket túlhaladta.

Őszintén bevallom, hogy o hajtottam a következő — öt éves — országgyűlésnek tagja lenni. Végre valahára egy országgyűlés, mely komolyan hozzá láthat nagy és nehéz reformmunkálatok keresztülviteléhez. Az eddigi három

éves országgyűlések mellett az első év jobbadán ki lett huzva házalakulással, verificációkkal, aztán recriminációkkal, válaszfelirati vitákkal; mire a budgetet letárgyaltuk, kitavaszkodott; az utolsó évi ülészakban pedig már a képviselők hazabeszéltek; mellékes, véletlen, inopportunistikus epizódokat hosszú vitákká feldagasztani igyekeztek; valódi realitás, szükséges ügyek tárgyalására idő sem maradt, kedv, figyelem annál kevesebb. Igazi üdvös munkálkodásra csak az »egy« közbeeső esztendő volt engedve. Ezentúl lesz »három« egy folytatásban következő esztendőnk a komoly törvényhozói munkálatokra. Valódi Isten áldása. A ki az országban a hazát, a nemzetet, a közügyet akarja szolgálni, örömmel fogadhatja ezt alkalommal a választó közönségtől megbízó levelét.

Előttünk áll az ország államháztartásának rendbehozása, a melylyel összefügg a közvetlen adók és a regalék megváltásának nehéz megoldása, de mulhatatlanul megoldandó ügye.

Előttünk állanak a nagy egyházpolitikai kérdések, melyeket választás- és közoktatásiügyi miniszterünk Budapest belvárosi választóihoz intézett levelében körvonalozott.

Előttünk áll a polgári magánjogi codificatio: a közigazgatási biráskodás s a szóbeli eljárás behozása.

Fájdalom facsarta könnyei megfagyva hullanak az éhes kisderekre, kik kenyérért sóhajtanak s beesett, könnyes szemek mintegy kérdőleg tekintenek fel az anyára, nem tudván ártatlan szívecskéikkel megérteni, hogy az anya, ki őket oly szeretettel öleli át, burkolgatja foszlányaiba, nem ad nekik kenyeret! . . .

Az anya — bár ott éheznek, ott fázik velük — vigasztalja őket; hisz az apa elment, mindjárt hoz kenyeret, fát, a mi az éhségtől, fagytól meg fogja menteni. „Csak egy kicsit várjatok még, mindjárt itt lesz, csak aludjatok.”

Biztatja, pedig maga sem hiszi, a mit mond.

Aztán a gyermekek sohajtván dőlnek le a hideg szalma-fekhelyre, az anya is lefekszik a hideg földre. Az elhaló lélekzet mind csendesebb lesz s a hideg szobában csak a bűzhődt mécs képviseli az életet pislogó világával.

Az apa ezalatt benn van a nagy városban, hol a fényes paloták ablakai ki vannak világítva; itt-ott zene; minden ember fut haza a jó meleg szobába; egy-egy uraság után nagy fenyőfa-ágat cipel a hordár, tele aggatva cifra játékszerekkel. Mily jó volna az neki, otthon tüzre! Szívét kin facsarja,

Kielégítést követelnek tőlünk az iparos éa kereskedelmi világ jogos követelményei, törvényhozási intézkedések után.

Hozzá kell fognunk a valuta rendezéséhez.

Gyökeres reformot kell létrehozunk vizsabayozási rendszerünkben, hogy a pusztító árvizeknek eleje vételessék.

Fel kell állítanunk, a mint kedvező alkalom kínálkozik rá, a talaajjavítási bankot.

Reánk nehezedik az Ausztriával való nemzetgazdasági viszonyunk vagy méltányos alapon újból megerősítése, vagy, ha rákényszerítettünk, határvám felállítását általi különválasztása.

És mindezek mellett, sőt mondhatnám »felett«, fennmarad az országunk és monarchiánk teljes védképességben tartásának feladata is, jól megválasztott alkalommal, megérve az időben, s megértve az elmékben.

Lesz hozzá öt esztendőnk. Építhetünk nyugodtan.

En szívből köszönöm Ti Nektek és a kassai elbarátok táborának, hogy megbiztatok vele, miszerint én is készíthessem a téglát ehhez a nagy épülethez. Gyurni fogom a sarat, miként Mózes idejében az Izrael népe; a hozzávaló polyvát majd szolgáltatja az ellenzék.

A kik dolgozhatnak, azok mulatnak, s a ki dolgozni akar, az nem kap munkát.

Megszólít egy siető embert, adjon neki valami munkát.

— Ma ünnep van!

Alamizsnát kér hát egy másik urtól:

— Menjen dolgozni!

Benéz egy kávéház üveg ajtaján; benn kártyáznak.

Egy hideg arcú ember sepi be az aranyokat; egész halom bankjegy van előtte; egy ifju mindenét veszíté, most sápadtan huzza le gyűrűjét, — talán jegy-gyűrű — s elvesziti.

A hidegarcu ember föláll; kalapiját, botját veszi, nyugodtan távozik; a sápadt arcú ifju kalap nélkül, örülten rohan az éjbe. A körülállók közönyösen más asztalhoz mennek »drukkolni.«

A szerencsétlen, rongyos apa nézte a jelenetet és eltökölte magát.

A részvét nyomán kelt a boszu, saját nyoma vitte bűnre.

Halkan követte a nyertes embert sötét, néptelen utcákon át a Duna partjára. Haboz. — Eh, mit! Gyermekeim s anyjuk ott-hon éheznek, fáznak.

Torkon ragadja az embert.

— Pénzt, mert éhezem! — sziszegi fülsébe s míg egyik keze torkát szorítja át, a

S Z E M L E.

Az egyes szakminiszteriumok, a Bud. Corr. értesülése szerint, e hó végéig összeállítják jövő évi költségvetési előirányzataikat s átadják a pénzügyminiszternek. A kereskedelmi miniszterium költségvetési előirányzata már a pénzügyminiszteriumban van. Az előirányzatok valószínűleg valamivel kedvezőbbek lesznek az 1887-re megszavazott budgeteknél, s csak a kamatterher emelkedése nyom nagyot a latban. — Tiszta Kálmán miniszterelnök július elején néhány hétre Gesztre szándékozik menni s ezen idő alatt megvizsgálja az egyes miniszteriumok előirányzatait s összeállítja a saját költségvetését. Július végén, augusztus második felében a miniszterelnök 3 hétre Ostendába utazik. A cukor- és szeszadó reformjára vonatkozó tárgyalások jelenleg írásban folytatottatnak. A közös szesz-enquete létrejötte most ismét kérdésessé vált.

Az Intransigeant közli egy berlini titkos francia ügynöknek állítólagos jelentését, mely az utolsó miniszterium egy főrangú tisztviselőjéhez van intézve. A titkos ügynök s jelentésében részletesen elmondja, hogy Bismarck Herbet és Lesseps milyen intrikával jártak el, hogy Boulanger megbuktassák. Csak hogy az állítólagos jelentés oly ügyetlenül van szerkesztve, hogy azon rögtön meglátszik, hogy Párisban gyártotta valamelyik Boulanger környezetében élő ember

A Reuter-ügynökség jelenti Konstantinápolyból június 21-diki kelettel: Montebello és Nelidov tegnap igen erősen hangon tartott jegyzéket nyújtottak át a portának, melyben az egyiptomi egyezmény ratifikálása esetén háborúval fenyegetőznek. Sir Drummond Wolff és a porta megegyeztek, hogy a ratifikációt a Baram-ünnep utánra halasztják. A hivatalos körökben a helyzet e jegyzet és Anglia magatartása következtében nyugtalanító módon feszült.

Szofia, jun. 22. Megbízható részről vett értesülés szerint a kormány elhatározta, hogy

másik zsebeit üríti ki. Megvan. Még egy esés, egy locsolanás s a jégtorlaszok között egy élettelen test merül el.

Haza rohan az apa, felszakítja a bűzhődt szoba ajtaját s ott látja megfagyott családját.

A bankjegyeket örülten dobja a mécs világába, az fellobban, azután egy iszonyu, hideg kacaj, azután csend, némaság . . .

Másnap a Dunából három hullát fogtak ki; két öregét és egy szerencsétlen ifjút. . . De miért is beszélem el mindezeket? Hisz ez oly közönséges történet!

Keményfi Katinka.

Fővárosi levél.

Margit-Sziget, 1887. jun. 19.

Ha most írnanak a keresztények az Ur 1847-ik évében, bizonyára elmondanám, hogy hol van és milyen ez a Margit-Sziget, de most, épen 40 évvel később, csak fölösleges munkát végeznék, mert manapság még a szekelyek is úgy ismerik ezt a helyet, mint ismerték a corpus juris korában Maros-Vásárhelyt az Elbát.

Tudom, hogy lehetnek többen olyanok is, kik e kis tündérországból tündéries dolgokat

a fejedelem-választást mégis a szobranyára bizza. A kilátásba vett jelölt, a ki nem Battemberg Sándor herceg, a trónt mindenestre elfogadja s a választást a nagyhatalmak is határozottan helyeselni fogják.

Pétvárv. jun. 22. A Moskovskija Vjedomosztj szerint az osztrák lapokból az tűnik ki, hogy Bécsben szentül hiszik, hogy Milán király teljesen szabaddá teszi magát Ausztria-Magyarországtól és hogy Risztics végre csakugyan nemzeti politikát fog tüzni. Annyi bizonyos, hogy Szerbia csakugyan le akarja rázni az osztrák-magyar nyűgöt és pedig abban a meggyőződésben, hogy Oroszország akár semmi tekintetben sincs kötve, és a három császár-szövetség már nem áll fenn. A szerbiai változásokkal együtt az orosz lapok Bulgáriában is újra Oroszország iránt való rokonszenvet vélnek felfedezni, a mi a regenseket nagyon nyugtalanítja.

Képviselőválasztás.

Hétfalu, 1887. jun. 20.

Brassó megye Szász-Hermány—Hétfalu választó-kerületében ez év június hó 19-én ment végbe az országgyűlési képviselőválasztás. A szabadelvű-párt mélt. Ürmösi Mauer Mihály kir. kamarás közakarattal történt kikiáltása által egy új képviselővel ismét szaporodott.

A román passivisták egészben véve és teljesen távol tartották magukat az országgyűlési képviselőválasztás actusától.

A szász nationalisták szép számmal jelentek ugyan meg a választás helyszínén, de csak dilettánsi néző és hallgató szerepet viseltek. Az Isten áldja meg a választási ciklusokon eddigél általuk most legelőször gyakorolt jóakaratu, kegyes magatartásukat. Mert, ha legszebb, legfontosabb honpolgári jogukat nem gyakorolták is, legalább nem ártottak a magyar érdeknek, sőt semlegességük által ezeknek hazafias céljuk elérését egyenesen megkönnyítették.

A választó-kerület bizottsági elnöke tek. Schnell Károly ur talpraesett rövid alkalmi magyar beszéd mellett nyújtotta át a megválasztott országgyűlési képviselőnek a mandatumot, s a többiek közt azon ohaját is kifejezte, hogy vajha 5 év múlva magyar, szász, román egyesülve, összhangzólag és közakarattal választanak meg e kerület országgyűlési képviselőjét. Elnök a választóközönség által megéljeneztetett.

Erre a megválasztott képviselő hazafias szép beszédében álláspontját, hatáskörét, elveit tüzetesen körvonalozta; megköszönte a mandatumot, melyet a választók bizalma szép kifejezésének, a maga részéről pedig a képviselői kötelesség teljesítése zálogának tekint. Az első kérdésmelni, a másikat pedig lelkiismeretesen betölteni ígérkezett, s erre a választóktól lelkesen megéljeneztetett.

Ezután a megválasztott képviselő és a választóközönség azonnal kocsiara ültek és Hosszúfaluba vonultak. A bevonulás Csernátfalu felől történt, hol a piaci főutca

szeretnének olvasni, de én ennek megírását másra bízom; én csupán dióhéjba szorítva, a sziget igazgatóságától nyert hiteles adatok alapján, azt akarom megmutatni, illetve elmondani, hogy a közép- és újkornak mennyire ölelkező pontja a 122 holdból álló sziget.

Ez a sziget egy idős a világgal; de repüljük át egy merész gondolattal a ködbe burkolt ós időt s vegyük fel a fonalat ott, hol a sziget multja világosabb színben kezd mutatkozni. Ez az idő az Árpádok korára esik.

Ezt a szigetet az Árpád-házból származott első királyok alatt Nyulak szigetének (Insula Leporum), később Urak szigetének, IV. Béla alatt Boldogságos szűz Mária szigetnek hívták, s mostani nevét 1271-ben IV. Béla leányának, Margitnak, e szigeten történt halála alkalmából vette fel.

Volt idő még olyan is, mikor a janicsárok lovai legeltek ezen a kies szigeten, s Szolimán (1526-ban) innen dátálta hatalmas parancsait.

Ennek a tündérországnak legtekintélyesebb épülete a nemes izléssel, ragyogó pompával kiállított Margit-fürdő 35° kéntartalmú

végén a képviselő tiszteletére díszkapu állott „Isten hozott“ felirattal és virágokkal ékesítve. Itt fehér díszruhába öltözött csángó-magyar leányok és nagy néptömeg várták az ünnepeltet. A díszkapunál üdvözlő beszéddel a türkősi s.-jegyző fogadta a képviselőt, mire viszonzulással következett s az ünnepi ruhába öltözött nagy közönség a választójogosultakkal együtt lelkesen megéljenezte az ünnepeltet.

Hosszúfaluban a „Naphoz“ címzett vendéglőben d. u. 1 órákor díszebéd volt, mely vig kedélyhangulatban folyt és a pohárköszöntések hosszú sora d. u. 4 óráig élénkítette s tette kellemessé a 200 tagot számláló vendégkoszoru jó hangulatát.

Egy jelen volt.

T a n ü g y .

Igazgatósági jelentés az 1886 7-ik tanévről.*)

A fokozatos fejlődés rendje szerint második évet fejezte be a lefolyt tanévvel e két szakiskola.

S bárha mind a két intézet belső szervezetében teljesen önálló, mégis azoknak vezetésében s a fejlődés egyéb tényezőiben fennálló összefüggés miatt arra vagyunk utalva, hogy a tanév történetére vonatkozó adatokat összefüggően jegyezzük fel.

Mind a két intézetnek belső rendszeres fejlődése ezen iskolai évben kezdődik tulajdonképpen, miután azok a továbbfejlődésnek legszükségesebb előfeltételeit ez évben nyerték meg, az eddigi órádió tanárok helyett részben rendes tanárok kinevezésével s az intézetek szakszerű céljainak megfelelő szer-tárak és felszerelési eszközök beállításának megkezdésével.

A továbbfejlesztés iránt ugyanis vallás- és közoktatási miniszter ur ö méltósága az alábbiakban kegyeskedett intézkedni.

A tanári karmegalakítása. A fejlődésben levő közép ipar és közép kereskedelmi iskolák I.-s és II.-ik osztályainak beállítása folytán a szükséghez képest azon megjegyzéssel lett a tanári kar rendezve, illetőleg beállítva, hogy a most kinevezett s jövőben is kinevezendő tanárok a két közép szakiskolát közösen felosztva fogják tanítani.

Igaz ugyan, hogy ezen ipari és kereskedelmi középiskolák személyzetére nézve mindaddig nem lehet egészen tiszta alkalmazást behozni, míg a fokozatos beszüntetés alatt álló polgári fiúiskola III. és IV. osztályai megvannak, t. i. az 1887—88-ik év végéig, mivel ezen osztályok tanításában nagy részben részt kell venniük a két közép szakiskola tanárainak is.

Azonban most már előre ki lett tüntetve,

*) A brassói m. kir. állami közép kereskedelmi és közép faipariskola „jelentése“ az 1886/7-ik isk. évről. Szerkesztette: Orbán Ferenc igazgató.

mu hévvezével, a mellette levő artézi szökőkuttal. Mostani tulajdonosa József főherceg ö Fensége. A sziget 1795-ben csere útján vált a fenséges család tulajdonává. Erre nézve az írás szóról szóra ezt mondja:

„1895-ben József főherceg helytartó lett s a következő évben nádorrá választott. E regényes hely annyira megnyerte tetszését, hogy elhatározta azt utódainak biztosítani.

Felterjesztést tett ennél fogva, hogy a közalapítványokat illető piliscsabai uradalom cseréltesse ki a kincstárnak Biharmegyében fekvő püspökladányi uradalmával. A felterjesztés elfogadottat s miután a két igazgatóság útján a tulajdonjognak kölcsönösen ki-s bekebelezése végbement, a nádor királyi adomány útján tulajdonosává lett a piliscsabai uradalomnak, melynek tartozékát képezte a Magitsziget.“

A lánczvidtől rövid félóra alatt — hajón — a szigeten lehet lenni.

Most ennyit, talán majd többet.

Bitai Baikó Lajos.

hogy kik lesznek a tanári személyzet között azok, kik főképen a két közép szakiskolánál működnek ez idén úgy mint jövőben, s ezek a következők:

Orbán Ferenc, az előző évben ezen iskolák vezetésével megbízott igazgató, ki e két közép szakiskola igazgatójává végleges minőségben neveztetett ki, s megbízottat egy-szersmind a polgári fiúiskola beszüntéséig a polgári és elemi iskolák vezetésével.

Kinevezettek továbbá tanárokká:

Mally Nándor, Raidl Sándor, Dániel György, Jakab Géza, Siklódi István, Schuller János.

A még szükséges szaktárgyak tanítására alább a tanári kar személyzeténél kimutatott óradók kértettek fel.

Az így beállított tanári személyzetben azon változás történt, hogy az óradók egyik legbuzgóbb tagjától, Cobiecki Sándor m. államvasuti főmérnök urtól, kinek ezen intézet iránt tanusított oly tiszteletreméltó ragaszkodásáért, annak jövője érdekében kifejtett buzgó munkásságáért ösztinte hálával tartozunk, miniszteri főmérnökké történt kinevezetése miatt kénytelenek voltunk május hó elején megválni.

Az általa tanított leiró géptannak tanítására Fellner Lajos m. államvasuti mérnök urat kértük fel.

A két intézetnek így megalakult tanári kara tanácskozásait külön-külön tartotta.

Az intézetek belső szervezetére vonatkozólag Miniszter ur ö Nma által követező intézkedések tétettek:

1. A közép kereskedelmi iskola önálló szervezete épségben tartatik, úgy a mint az 1885. évi 29,801. sz. a. kiadott szabályrendeletben foglaltatik.

A tanítási óraterv az önálló közép kereskedelmi iskolák részére kiadott táblázat szerint alkalmazandó. Megengedtetett azonban, hogy ezen keretben Brassó város geográfiai fekvésére s a helyi nyelvi viszonyokra való tekintetből a román nyelv az önként jelentkező tanulóknak osztályonként heti 3 órán taníttassék.

2. A közép ipariskola szervezetére vonatkozólag annak beállítása idején az mondatott ki, hogy az a budapesti közép ipartanoda faipari szakcsoportja mintájára szerveztetik. Ez a szervezet azon módosítással fenn is fog tartatni, hogy az elméleti oktatás összességében, a gyakorlati tanítás ellenben kiterjesztendő. S e szerint a közép ipariskola tanulói hetenként 24 órai elméleti s 24 órai gyakorlati oktatásban részesítendőek.

Ehez képest a tanulók a hét hat napján mindenik délelőtti óráiban tanulnak elméletet 4—4 órán; ugyancsak a hét hat napjának délutánjain a műhelyekben gyakorlatnak 4—4 órán, nem vevén ki az I.-s osztály tanulóit sem.

Végül a felszerelési szükségletekre vonatkozólag rendeltetett, hogy azok a fejlődő tanintézetek fokozódó igényeihez képest idő-ről-időre fognak beszerezettni.

A fennebbieken vázolt magas intézkedések alapján készítettett elő a tér ezen intézetek működésének — hátrább külön-külön ismertetett szervezet keretében — teljesen rendszeressé tételére.

Mindkét intézet kiegészítése fokozatosan levén eszközözendő, ezen tanévben ujonnan azoknak II. osztálya állítottott be.

(Folytatása következik.)

Különlélek.

— A Kolozsvári megjelenő „Ellenzék“ felajdul, hogy megyénk 7 kormányparti képviselőt választott s egyuttal kegyesen foglalkozik a k.-vásárhelyi képviselő-választásról is. Magköszönjük a szíves érdeklődést s csupán csak annyit kívánunk a közleményre megjegyezni, hogy Kézdi-Vásárhely város nem is nagy államférfiut keresett képviselőjében, hanem egy szorgalmas, tehetséges férfit, ki bajainkat közvetlen tapasztalatai útján ismerve, bir képességgel és akarattal arra, hogy ott, a hol kell, segítsen. Kézdi-Vásárhely város választó közönsége megvan elégedve választásával, s tudja, hogy fiatal képviselőjében nem fog csalatkozni. Azt az egyet bizonyosan állíthatjuk, hogy jelenlegi képviselőnk sokkal többet fog tenni városunk érdekében, mint az „Ellenzék“ által annak idejében oly hévvel protegált függetlenségi képviselőnk. Különben mi vélele-

sen lemondunk azon boldogságról, hogy az „Ellenzék“-kel együtt érezhessünk, mert a minék ö örül, annak mi nem örövendhetünk.

— **Hafalázások.** Podhara Ferenc, es. kir. székelv húszár ezredbeli karnemester, az évek során át virágzott kézdí-vásárhelyi műkedvelő zenekar érdekes karnestere, Kézdi-Vásárhelyt f. hó 21-én 89 éves korában meghalt. Béke és áldás poraira! — Meghalt Szűcs Ferenc, kézdí-vásárhelyi polgár jun. 22-én.

— **Színészet.** Emlegettük volt, hogy a Csóka Sándor színtársulata Kézdi-Vásárhelyt engedélyt kapott, hogy július és augusztus hónapokban előadásokat tarthasson. Csóka Sándor színgazgató a napokban Kézdi-Vásárhelyre érkezett, hogy bérletet gyűjtson, mely ha sikerülne, a társulat már a jövő hó elején megkezdene előadásait. Csóka Sándor ur már rég idő óta kedves ismerősünk; 10—12 év előtt működött már városunkban. Azóta mindig az ország legnagyobb városaiban szerepelt, s mult évben a kolozsvári nemzeti színház bérleje volt s a saját évek során csak szepet és dícséretet mondott úgy kitűnően szervezett társulatáról, mint az igazgató páratlan becsületességéről. Sok évi működése alatt Csóka ur oly szép tisztelt nevet vívott ki magának, minőt egy színgazgató sem. Társulata jelenleg is az első helyen áll a vidéki társulatok között; mi tehát egész jó lélekkel merjük közönségünk becses pártfogásába ajánlani. A közönség meg lehet arról győződve, hogy Csóka nem tartozik azon szédelő igazgatók közé, kik utóbbi időkben városunkat felültették, s hogy sohasem fogja hátalansággal viszonozni a bizalmat. Erről meggyőző minket Csóka ur multja. A társulat sok szini ujdonságot hozott magával, repertoáron vannak a legújabb színművek és operettek s így sok műtélvezetnek néz elebe színpártoló közönségünk. A társulat névsorát ide ígatjuk: Férfiak: Breznay Géza, operette-buffó és jellemszínész (rendező). Balási Sándor, drámai és kedélyes apa. Csóka Sándor, igazgató. Deréki Antal, intrikus, jellem (titkár és rendező). Follinus Aurél, társalgási és operette-komikus (rendező). Gyarmathy Gusztáv, lyrai szerelmes. Juhász Sándor, népszínmű-énekes és operette-baritonista. Mezey Mihály, operette-tenor. Rónay Gyula, hős és jellemserelmes. Toldalagi Adolf, operette- és burleszk-komikus. Zandy Mihály, segédapa (ügylő). Becsky Jenő, Előző Gyula (festő), Kaoskovics Ödön, Kecske-méti Sándor, Kulcsár János, Palóc y Pál, segéd-színész és kardalosok. Tombor Aladár, karnagy. Nagy Dezős, ruhataros. Nánási Bálint, szertáruok. Nők: I. Pajor Agnes, operette coloratur-énekeső. B. Szöllősi Ilon, operette- és népszínmű-énekeső. Széni Arabella, operette-énekeső. Váci Vilma, operette alt- és komikáné. Almássy Julia, operette- és szubrette-színésző. Breznay Anna, drámai és társalgási hőső. R. Balogh Etel, drámai szende és vígjátéki naiva. T. Szakáll Róza, drámai és társalgási színésző. Breznayné Anna, drámai és társalgási anya. Szirmai Teréz, vígjátéki és népszínműi anya. Bérczi Mari, Olajos Róza, Temessi Malvin, Pataki Erzs, Török Mariska, Havassiné Teréz, segéd-színésző és kardalosnők. Kulcsárné Róza, sugonő. Kecske-méti Amália, pénztárosnő.

— **Meghívás.** A kézdí-vásárhelyi Olvasó egyesület rendes félévi közgyűlését f. évi június 27-én (hétfőn) délután 5 órakor az egyesület helyiségében tartja, melyre a tagok ez uton is tisztelettel meghívattak. A választmány határozatából. K.-Vásárhelyen, 1887. jun. 25-én. Gyöngyösi István, jegyző.

— **A „Kincesem“** sorsjáték húzása folyó hó 24-éről elmaradt s a m. kir. pénzügyminiszterium engedélyével jövő hó 22-ére tüzetett ki.

— **Esperességi és hitközségi felügyelők választása.** Hétfaluból írják: Nagytiszteletű Moór Gyula brassói ág. hitv. ev. egyházme-gyei főesperes a napokban értesítette a 11 magyar egyházközségi presbiteriumot arról, hogy esperességi főfelügyelőnek a hitközségek által beadott szavazatok szerint mélt. ifjabb baró Edelscheim Gyula Lipót választott meg. Egyházközségi felügyelők pedig: Bácsfaluban Gödri János ügyvéd; Brassóban Szikta Mihály járásbíró, Csernátfaluban Sipos János közs. jegyző, Hosszúfaluban Fabinyi Ferenc marosvásárhelyi kir. táblai bíró, Türkösben Szmik Gábor főerdész, Pürkerezzen dr. Hofman Frigyes brassói főreáliskolai tanár, Ujfaluban Rombauer Emil főreáliskolai igazg.-tanár, Tatrangon Fabinyi Rudolf kolozsvári egyetemi tanár, Krizbán Elischer József szébeni tankerületi főigazgató. Zajzon és Apáca a hitközségi felügyelői állásokat még nem töltötték be. Isten áldása legyen a megválasztott felügyelőkön és működéseiken, hogy az ev. magyar esperesség körében új egyházi fejlődés, anyagi és szellemi felvirulás vehesse kezdetét, hogy a volt idegen és mostoha szász egyházi kormányzat mulasztásait, lelkes ügybuzgó működésök által, idővel helyre hozhassák. r. l.

-- A gyergyoszenimiklósi szegény tanulókat segélyező egyesület által folyó hó 5-én megtartott nyári mulatság összes bevétele volt 50 frt. Kiadás 27 frt, maradt tiszta jövedelem az egyesület pénztára javára 23 frt. Felülírt Keresztes Gerő ur 50 krt, mely szíves adományáért fogadja leghálásabb köszönetét a rendező bizottságnak.

-- A győzsmiklósi polgári olvasó-kör szokásos szabadbani mulatságát jövő július hó első felében tartja meg. A rendező bizottság már megalakult, a rendezőség élén ifj. Vákar István biz. elnök áll. A mulatság este tánczestélyivel lesz egybekötve.

-- A „Nevető-Magyarország” cím alatt egy rendkívül érdekes adomák könyv jelent meg a Lampel R. (Wodianer F.) czéeg könyvkiadásában. Az adomák-könyv, melyet Gracza György, a „Budapest” ismertebb szerkesztője és Follinus Emil író társunk állítottak össze — 316 oldalra terjed, s közel 1000 adomát tartalmaz; ezenkívül 18 pompás kiviteli czimrajz gazdagítja. A „Bilincsek közt” (Bach-adomák) fejezetén kívül — melyet szerzők nyilván csak azért vettek fel a gyűjteménybe, hogy hazánk történetének e szomorúan emlékeztető korszaka is képviselve legyen — a többi ciklusok egészen újak s a modern társadalmi élet körébe illesztve. Maga a „Kronikás adomák” című fejezet, mely hazánk és Európa majd minden szereplő nevezetes emberéről mond el egészen új s jellemző apróságokat, megérdemli „A Nevető-Magyarország” elnevezését. A vaskos kötet gazdag tartalmáról, leleményes összeállításáról különben elég bő tájékoztatást nyújt maga a tartalom is, mely a következő: I. Kronikás adomák II. Bilincsek közt. (Bach-adomák). III. Budapesti élet. (Adomák a fővárosi életből). IV. A kiállításról. (Visztaemlékezők az 1885-ik évi orsz. kiállításra). V. A gentry. (Adomák a köznevelés életéből). VI. Kortársvilág. (Képviselőválasztási adomák). VII. A szülfalak mögött. (Adomák a színész-életből). VIII. Baklövés. (Vadász-adomák). IX. A hol az igazságot mérjük. (Adomák a törvényszéki teremről s az ügyvéd-életből). X. Csöpek. (Orvos-adomák). XI. A kaszárnyából. (Katoná-adomák). XII. Szemita világ. (Zsidó adomák). XIII. Czigány kerek. (Czigány adomák). XIV. Rántás. (Vendéglői és koremai adomák). XV. A társaságból. (Adomák a társaséletből). XVI. Az iskolából. (Diák-adomák). XVII. Gyermek-észjárás. (Gyermek-adomák). XVIII. A nép humora. (Adomák a népeletről). — A mint a fejezetek címeiből is láthatjuk, „A Nevető Magyarország” felöleli a társadalmi élet minden ágát, majd mindenik osztályát, sőt eddigelé érintetlenül hagyott téren (Budapesti élet, Gentry stb.) is mozog. — Bátran elmondhatjuk, hogy Vas Gereben „Nevelésünk” és Jókai-nak „A magyar nép éleze, szép hegedű-szóban” című gyűjteményeik óta ily tartalom-dús és szép kiállítású adomátár még nem jelent. A könyvkedvelői közönség, továbbá kaszinók és egyletek bizonyára sietni fognak megszerezni e legújabb egyetemes adomák-könyvet.

CSARNOK.

India császárnője.

(Az angol királynő jubileuma alkalmából.)

Mikor Bokharában járva, az akkori fejedelem egy főrangú tisztviselőjével a mohamedán Kelet viszonyairól kezdtem beszélgetni s India is szóba került, ez a vastagbőrű, de vékonyka szellemmel bíró államférfi azt a kérdést intézte hozzám: „Igaz-e, hogy a hitetlen «Kempeni» fejedelem, a ki Hindosztán felett uralkodik, tulajdonképen csak nő?” Őszintén bevallom, ez a kérdés eleinte zavarba ejtett s csak némi gondolkodás után süttöttem ki, hogy a bokharai exceilenciás ur nem rendelkezik góthai almanachbal és a történelemben is kissé hátramaradt. A Honourable Company, mely a Leadenhall Streetről kormányozta az akkor már nagy indiai birodalmat, az ázsiaiak egyének tartották s s mikor megtudták, hogy ez a «Kempeni» (a «Company» szó angol kiejtésének afghán mása) nevű egyén asszony, akkor a csodálkozásnak és bámulásnak természetesen nem volt se vége, se hossza. A jó keletiek nem tudták, nem akarták elhinni, hogy Mahmud Shaznewi Dsengiz, Timur és Nadir dicsőségjelző szerepe frenk nőnek jutott. Keleten az India fölött való uralkodást a földi nagyság legdrágább kincsének tartják, s hogy ez a kincs most egy frenk fejedelem koronáját ékíti, az a mohamedán világot nagyon, de nagyon bántotta.

Hogy az India fölött való kormányzást az 1857. évi sepy-forradalom leverése után a

Honourable Companytól az angol állam vette át, arról annak a bokharai főrangú tisztviselőnek 1862-ben, a mikor azt a kérdést intézte hozzám, még nem volt tudomása. Kiváncsisága tehát bizonyos tekintetben igazolva volt; annál nagyobb dicsőisére válik azonban a híres Doszt Mohammed khánnak, a jelenlegi afghanisztáni fejedelem nagyatyjának, hogy az angol követnek, a ki Viktória királynő trónralépésének hírére közölte vele, azt mondta: «Mi afghánok nem táplálunk valami jó véleményt a nők bölcsességéről; minthogy azonban nektek európaiaknak egészen más szokásaitok és tulajdonságaitok vannak, meglehet, hogy a ti asszonyaitok különböznek a mieinktől. Különben — tette hozzá az öreg — akár király, akár királyné, én mindig szerencsémnek fogom tartani, ha India koronájának árnyékában, mint Anglia védence, eleget tehettek kötelességemnek és a fiatal fejedelem boldogságáért imádkozhatom.» A mi magát Indiát illeti, a lakosság nagy részének az előtt sejtelve se volt róla, ma is alig van, ki az az uralkodó, a ki távol nyugatról csapatokat küldött, hogy foglalják el az országot; a ki most igazságot gyakoroltat és olyan rendet, csendet csinált, a milyen benszülött fejedelem uralkodása alatt sohasem volt. Világos tehát, hogy lord Beconsfield nem regényíró sugallatára hallgatott, nem üres, hiu címet hajhászott, a mikor 1876-ban billt terjesztett a parlament elé, mely szerint a királynőnek legyen joga jövőben az «indiai császárnő», az ország nyelvén szólva «Kaiser-i-Hind» címet felvenni és viselni. A mongolok delhi bukásával, a keleti uzalek e pompás csillagának lehullásával, a «Kaiser-i-Hind» cím egészen kijött a használatból s mikor a távoli szigetbirodalom fejedelműje megint felvette, a nagy Hindosztán népének bő alkalma volt meggyőződést szerezni arról, hogy az új indiai császárnő talán nem rendelkezik oly nagy pompával, mint elődei, az egykor oly hatalmas mongol dinasztia, hanem annál nagyobb hatalommal és tekintéllyel bír arra, hogy a Himalayától a Canorin-fokig terjedő országnak, mely annyi nehéz megpróbáltatáson ment keresztül, megadja a soha nem ismert nyugalmat és jólétet.

Ma Viktória királynő, mint indiai császárnő, oly birodalom felett uralkodik a keleten, mely kiterjedésére nézve akkora, mint Európa, Oroszországot kivéve; az 240 millió lelket számít, India lakóinak száma 254 millió. Egy, a tarka népek e csodás kaleidoszkopjába vetett tekintet, kell, hogy bámulatra ragadja a Nyugat emberét. A seikek erőteljes, férfias alakjától kezdve, Arcot és Trichynoply fürgé lakóit, az ázsiai világ minden nemével és fajával, minden színével és tulajdonságával találkozhatunk itt. És habár a benszülötteknek lehetete is elég volna arra, hogy az idegen hódítókat visszakergetse hajóira, a brit ma mégis hatalmas és tekintélyes állást foglal el annyi ezerrel több idegen vallású, idegen erkölcsű, idegen szokású ember közt és erős, erélyes kézzel terjeszti s honosítja meg a Nyugat civilizációját, a 19. század vívmányait. A mit Róma, Görögország s a többi ókori állam a felvilágosodás és hatalomterjesztés érdekében idegen országokban tettek, az egészen eltűnik a britek óriási munkája mellett; s ha összegezzük a nagyszerű reformokat, újításokat és javításokat, melyek az utolsó ötven év alatt Indiában történtek és gyökeret vertek, joggal állithatjuk, hogy a britek által elért eredmény képezi Viktória királynő koronájának legértékesebb drágakövet, olyan drágakövet, melynek sugarai elváltak ugyan az irigyek szemét, de fényüket még századokon át is terjeszteti fogják.

Viharok, óriási harcok nélkül ez a nagy munka persze nem ment végbe. Mindjárt a királynő trónralépte után bekövetkezett az első afgháni háború katasztrófája. A nagy háború 1842-ben végződött. Az Anglia pajzsán ejtett mocskot Pendsab bekebelezése által törölték le. Rendsi Singh, az öt folyam-ország oroszánja, volt az utolsó, hatalmas, benszülött fejedelem északon s ha unokája, a mai Dhuleep Singh, a 400,000 arany forint nyugdíj ellenében is, melyet az angoloktól kap, az orosz hálóból bonyolódott és

öt ma Katkov mutogatja Moszkvában, az Anglia koronája ellen irányuló terveivel azért mégis aligha fog valamit elérni. India császárnője szilárdan áll az indiai birodalom északi részében, mert mikor nemrég Dhuleep Singh orosz velleitásának híre eljutott Indiába, azonnal megszüntették az imát, melyet az amritsiri arany templomban Rendsi unokájáért mondtak. Az angoloknak alávett belföldi államokban, melyek számára nézve mintegy ezren vannak, a királynő befolyása szintén biztosítva van. Ezeknek az államoknak 50 millió lakójuk és 381,000 katonájuk van, de loyálisuk szilárd alapon áll. A nagyobbak, például a hyderabad Nizam és a mytorei Radsa csalhatatlan jelét adták a Nagy-Britániához való ragaszkodásuknak. Egyes pontokon, így a depossedált zsarnokok és korlátolt feudálurak kerületében, titkon az után s hajtoznak ugyan, hogy ismét kezdetüket vegyék az olyan borzalmas dolgok, a milyenek Nana Sahib idejében voltak, de az indiai nép nagy tömege lassan megszokta és megkívánja Anglia szigorú, de igazságos uralkodását, mely alatt mindenki nyugodtan leszakaszthatja munkája gyümölcsét, nincs kényszerítve, hogy birtokait akarat ellenére odaadja másnak, nem kell, hogy erőszaktól tartson, elégtételt kap, ha szomszédja jogtalanságot követett el rajta, gyakorolhatja vallása szokásait, kasztja szokásait zavar nélkül követheti és egy emeli szemét az államra, mint apjára.

Igen, az indiai császárnő örömmel, megelégedettséggel tekinthet ötvenéves működése gyümölcsére. Az 1,500,000 mértföld területű óriási birodalomban 10,000 mértföldnél hosszabb vasuti hálózat és 20,350 angol mértföld hosszúságú, a talaj nedvesítése céljából épített csatorna van. Az iskolák, kollegiumok és nevelő intézetek száma bámulatos módon szaporodik és nemcsak, hogy Shakespeare nyelve elterjedt az ó-világ legrejtettebb részében is, de ókorunk klasszikus irodalmát is gyakran citálják a civilizált babuk és mollákh. Azelőtt az ujszülött leányok százezreit lökték bele évente a szent Ganges hullámaiba, ezer meg ezer nő követte elhunyt férjét a máglyára és a valóságos gyilkosság áldozatainak száma is rémtől volt. Ma ezek, az óvilág elavult nézeteiből következő gyalázatos erkölcsi telenségek egészen megszűntek és nemcsak India, de maga Nagy-Británia foglalkozik újabb idő óta a Rukma-bai szenzációs pörével, azaz egy indiai hölgy sorsával, a kit mint kilenczéves gyermeket férjhez adtak s a ki később, mikor művelt nevelésben részesült, nem akarta elfogadni a ráerőszakolt férjet. A brit reform a brahmini és mozlim társadalom legszentebb szentélyébe is behatolt, a mennyiben lady Dufferin, a mostani alkirály neje, egy millióra rugó alapot teremtetett, melylyel az indiai női élet káros oldalait akarják megszüntetni.

Égész köteteket kellene írnom, ha azt az igazán magasztos művet akarnám vázolni, mely Viktória indiai császárnő uralkodását jellemzi. Üdvözlőjük tehát az indiai császárnőt ötvenéves jubileuma alkalmából, műveltségünknek a távol keleten való terjesztése és az emberbaráti szeretet érdekében is adjunk kifejezést annak a reménynek, hogy Anglia még sokáig lesz műveltségünk zászlótartója Ázsiában. A mi az északon gyülekező vészjósló felhőket illeti, ezek még korántsem fenyegetnek oly közeli vészszel, mint ezt Anglia ellenségei oly szívesen hiszik. Angolországoknak mindenesetre meg kell változtatnia politikáját. Haderejét nemzete férfias kitarásával és szívósságával, Ázsiában való hatalmi állásának igényeivel kell összehangzásba hoznia. Hanem a mig a szellem, mely az óriási birodalmat megteremtette, a népben tovább él, a mig Albion a szabad intézmények erős vára lesz, addig Anglia királynője se fog megszűnni India császárnője lenni. Mert joggal mondja Swinburn jubileumi odájában:

„That while the free folk hold the van
Of all men and the sea-spray shed,
As dew more heavenly on thy head,
Keeps bright thy face in sight of man,
Man's pride shall drop not dead.”

(Az „E-s” után.) Vámbéry Armin.

Apróságok.

Alapos ismeret.

— Tanár: Hol állott Trója?
— Diák: Ida-hegy mellett.
— T. Helyes; de hol állott Ida hegye?
— D. Az, Trója mellett.
— T. Tyhű! így soha se tudjuk meg!
Mond meg hát, mind a kettő, Ida hegye meg Trója, hol állottak?
— D. Azok — azok egymás mellett állottak.

Önértzetes diák.

— Látod Laczi, — mondja a tanár — mindig mondtam, ne hallgass a sugóra, a sugó mindig bolondot mond.
— Kérem tanár ur, nem sugás után mondtam — feleli Laczi nagy büszkén.

A számár-ször színe.

— T. Milyen a számár-ször színe? — kérdi a tanító szakállát simogatva, mit a gyerek néma sugásnak vévén, rávágja: — Mint a tanító ur szakállá.

A tápintézetben.

— Igazg. Te fiu, azt mondd, hogy nem eheted meg az intézeti kenyeret?
— Fiu: Igenis igazgató ur!
— Ig. És miért nem?
— F. Mert a többiek ellopják tőlem.

Korán érett gyümölcs.

— Tiszteletes: Lássuk tehát, mit tanultak a gyerekek a számtanból. Ki tud közületek tizig számlálni folyékonyan?
— Bodor Pali: Én! Egy, kettő, három, négy, öt, hat.
— Tiszteletes: Jól van fiam! Füstös Pista folytassd te!
— F. P. Hét, nyolcz, kilencz, tiz, alsó, felső, király, disznó!
— T. Jól van, fiam, leülhetsz; látom, hogy ember lesz belőled.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén, június 24-én.

Magyar aranyjárdék 6%	—
Magyar aranyjárdék 4%	102.—
Magy. papírjárdék 5%	87.95
Magyar vasuti kölcsön	151.25
M. keleti vasuti államkötv. I. kibocs.	97.50
M. keleti vasuti államkötv. II. kibocs.	127.50
M. keleti vasuti államkötv. III.	116.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	104.50
M. földterhermentesít. kötv. záradékkal	104.25
Temes-bánati földterherm. kötvény	104.50
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	104.25
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	104.50
Horvát-szlavon földterherment. kötv.	—
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	99.—
Magyar nyereség-sorsjegy kölcsön	121.75
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	122.50
Osztrák járdék papírban	81.—
Osztrák járdék ezüstben	82.50
Osztrák járdék aranyban	112.50
1860. államsorsjegyek	136.75
Osztrák-magyar bankrészevény	885.—
Magyar hitelbank-részevény	286.—
Osztrák hitelintézet-részevény	283.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.92
20 frankos arany	10.02
Német birodalmi márká	62.15
London (2 havi váltókért)	126.50
20 márká arany	12.40

Piaczi árak

Kézdí-Vásárhelyt, június 23-án.

Buza (tisztá)	hektóliterenkint	5 frt 80 kr.
„ (elegy)	„	— frt — kr.
Rozs (tisztá)	„	3 frt 70 kr.
„ (elegy)	„	— frt — kr.
Arpa (tisztá)	„	3 frt — kr.
„ (elegy)	„	2 frt 50 kr.
Zab	„	1 frt 90 kr.
Törökbüza	„	4 frt 50 kr.
Kása (köles)	hektóliterenkint	8 frt — kr.
„ (árpa)	„	24 frt — kr.
Borsó	„	6 frt — kr.
Lencse	„	10 frt — kr.
Fuszulyka	„	4 frt — kr.
Pityóka (legszebb)	„	1 frt 30 kr.
Marhahús	kilogr.-kint	— frt 32 kr.
Disznóhús	„	— frt 36 kr.
Juh hús	„	— frt 24 kr.
Szalonna	„	— frt 60 kr.
Faggyu (nyers)	„	— frt 20 kr.

Felelős szerkesztő:

Ifj. Dobay János.

Kiadó tulajdonos:

Ifj. Kovács Dániel.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központ, Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárbelytől, Egyetemi Könyvtár - Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.